

१२ औं नगर सभाद्वारा स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरू

नगरपालिकाका उपप्रमुखज्यू,
नगर सभाका सभासदज्यूहरू।

१. २०७९ साल वैशाखमा स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भई निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरूले कार्यभार सम्हालेको एक वर्ष अवधि पूरा भईसकेको छ । हाम्रो कार्यकालको पहिलो वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रममा जनताका माग र आवश्यकता बजेट र क्षमताका आधारमा समेटी नगर सभाबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा रहेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १९ वमोजिम सभा सञ्चालनका लागि बैठक बोलाई सोही ऐनको दफा ७१ मा भएको व्यवस्था अनुसार गत आ.व.को राजस्व र व्ययको यथार्थ विवरण, चालू आ.व. को अन्तिम सम्ममा हुने आम्दानी र खर्चको संशोधित अनुमान तथा आगामी आ.व.को योजना तथा कार्यक्रम र आय व्ययको अनुमानित विवरण असार १० गतेभित्रै नगर सभामा पेश गरी विभिन्न मितिमा बसेको बैठकले छलफल गरी १५ दिनभित्र छलफल सक्नुपर्ने र पेश भएको वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम असार मसान्त भित्र पारित गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था अनुरूप आगामी आ.व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय नगर सभाको बैठकमा प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ ।
२. यस अवसरमा मुलुकको समृद्धि, राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि इतिहासको विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, जनयुद्ध लगायतका बलिदानीपूर्ण संघर्षमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात सहिदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन तथा भावपूर्ण श्रद्धाञ्जलि अर्पण गर्दछु । साथै कठिन परिस्थितिहरूमा समेत मुलुकमा राजनैतिक परिवर्तनको लागि त्याग र नेतृत्व प्रदान गर्नु हुने श्रद्धेय नेताप्रति हार्दिक सम्मान, हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।
३. संघीय व्यवस्था वमोजिम गठित तीनै तहका सरकारको लक्ष्य तथा उद्देश्य सन्तुलित विकास, उत्पादन अभिवृद्धि र न्यायोचित वितरण हो । सबै जाति, वर्ग, लिङ्ग, क्षेत्र र विभिन्न अवस्थामा रहेका समुदायमा रहेका नागरिकको जीवन आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक दृष्टिकोणबाट समेत स्पष्ट लाभको अनुभूत गर्ने गरी दिगो, सकारात्मक, गुणस्तरीय र समन्यायिक गुण सहितको परिवर्तन ल्याउन आवश्यक छ । नागरिकका यीनै सवालहरू तीनै तहका सरकारको साझा गन्तव्य बन्नुपर्छ र बनाउनु पर्दछ । यसका लागि तीनै तहका काम, कर्तव्य र अधिकारका क्षेत्रमा स्पष्टताका साथ आपसी समन्वय र सहकार्य गरी समृद्धिको लागि अगाडि बढ्न सबै पक्षसँग अपिल गर्दै यहाँहरूसँग निरन्तर हातेमालो गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

४. देशले लिएको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक र भौतिक विकासका लक्ष्यहरूलाई पूरा गर्न नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, चालू १५ औं आवधिक योजना, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, दिगो विकासका लक्ष्यहरू, नगरपालिकाको आवश्यकता र नगरवासीका इच्छा, चाहनाहरूलाई समेत यस नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्ने प्रयास गरेको छु । आगामी आ.व. २०८०/०८१ मा जनताले राखेको अपेक्षालाई सम्बोधन हुने गरी आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, लैंगिक समानता, सामाजिक न्याय तथा सुशासन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा हाम्रो आवश्यकता र जनतालाई समेत मध्येनजर गरी आगामी आ.व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम पेश गरेको छु ।
५. देशका अर्थतन्त्रका परिसूचकहरू कमजोर रहनु, आर्थिक वृद्धि न्यून हुनु, सरकारी आयमा संकुचन आउनु, राजस्व संकलन लक्ष्य भन्दा कम हुनु आदि कारणले संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा वित्तीय हस्तान्तरण घटेको छ भने अर्कोतिर नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतको अवस्था कमजोर रहेकोले संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य साझेदार निकायसँग निर्भर हुने अवस्था विद्यमान छ । देशको आर्थिक अवस्था कमजोर भए पनि जनताका माग र आवश्यकता अझ बढ्दै गएका छन्, निरन्तर संचालन गर्नुपर्ने कार्यक्रमलाई कटौति गर्न नसकिने अवस्था हुँदा चालू खर्चलाई वाञ्छित सीमाभित्र राख्न सकिने अवस्था पनि छैन त्यसैले सीमित श्रोत साधन र जनताका असीमित आवश्यकतालाई नीति, कार्यक्रम तथा बजेटले सम्बोधन गर्नु चुनौति रहेको छ ।
६. नगरपालिका आफैमा बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त भएकोले जनताको माग र आवश्यकता पनि फरक-फरक छन् । नागरिकका आवश्यकता र आकांक्षा अनुसार नगरपालिकाको आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय क्षमता कम छ । विकासका पूर्वाधार निर्माणको प्रारम्भिक चरणमा रहेको हाम्रो नगरपालिकामा सडक, खानेपानी, विद्युत, सिँचाई, पूल, भवन लगायतका पूर्वाधार निर्माण, कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास, उत्पादन बढाउनु पर्ने र रोजगारी सिर्जना गर्नुपर्ने, संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि, सामाजिक न्याय र समानता कायम गर्नुपर्ने जस्ता आधारभूत कार्यहरू गर्न नितान्त जरूरत छ । तसर्थ उल्लेखित जनताका न्यूनतम आवश्यकताहरूलाई यो नीति तथा कार्यक्रम मार्फत सम्बोधन गर्ने प्रयास गरेको छु ।
७. यसको लागि हाम्रो नीति तथा कार्यक्रमलाई मूर्त रूप दिन हामीलाई संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, राजनैतिक दलहरू, कर्मचारीहरू, संघ-संस्था, सञ्चारकर्मी, सम्पूर्ण नगरवासी लगायत अन्य दातृ निकायबाट पूर्ण साथ र सहयोगमा हाम्रा कार्यक्रमहरू सञ्चालन भई अपेक्षित उपलब्धी

प्राप्त गर्न हामी सफल हुनेछौं भन्ने विश्वासका साथ विषयगत रूपमा हामीले अगाडि सारेका नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

सम्मानित नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

कृषि नीति

१. कृषकहरूलाई सरल, सहज र सुपथ मुल्यमा मल उपलब्ध गराउन आवश्यक समन्वय गरीनेछ साथै रासायनिक मल ढुवानीमा कृषकलाई शत प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ,
२. कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न कृषि पूर्वाधार, सिचाई कुलो, सिचाई पोखरी, थोपा सिचाई निर्माण गरिनेछ,
३. तरकारी तथा फलफूल वालीको वडागत रूपमा संभाव्यता अध्ययन गरी “एक वडा एक पकेट विकास कार्यक्रम” संचालनमा ल्याई उत्पादन अभिवृद्धि साथै उत्पादनमा एकरूपता कायम गरिनेछ,
४. कृषि सहकारी/कृषक समूह/व्यावसायिक कृषि फर्म र कृषकद्वारा उत्पादित कृषि उपजलाई संकलन गर्न संकलन केन्द्र स्थापना गरीने छ साथै उत्पादित कृषि उपजहरू सहज सरल रूपमा स्थानीय बजार, बाह्य ठूला बजार तथा सहरी क्षेत्र सम्म पुर्याउन कृषि एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिने छ,
५. कृषि पूर्वाधार निर्माण, सामुहिक खेती प्रणाली, सहकारी खेती, करार खेती आदिको माध्यमबाट कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
६. ओखलढुंगाको उच्च पहाडी क्षेत्रहरूमा प्रचलनमा रहेको बुङको आलुको उत्पादन, उचित भण्डारण तथा बजारीकरणमा जोड दिइने छ,
७. साना कृषकलाई प्रोत्साहन गर्न बजार क्षेत्रमा स्थानीय उत्पादकहरूलाई कृषि उपज बिक्रि स्थलको व्यवस्था एवम् कर छुट दिन आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ साथै बाह्य जिल्लाबाट ल्याइने तरकारी तथा फलफूलहरूलाई निरुत्साहित गर्दै स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ,
८. कृषि क्षेत्रको उत्पादकत्व वृद्धिका लागि कृषि क्षेत्रमा व्यावसायीकरण, यान्त्रिकरण एवम् आधुनिकीकरणमा जोड दिइ वैदेशिक रोजगारीमा जाने ठूलो संख्याका युवाहरूलाई कृषि तर्फ आकर्षित गरिनेछ,
९. कृषकलाई आवश्यक पर्ने खाद्यान्न वालीको उन्नत बीउमा आत्मनिर्भर बनाउन खाद्यान्न वालीको बीज वृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ,
१०. रासायनिक पदार्थको प्रयोगबाट मानव जीवनमा पर्न सक्ने शारीरिक र मानसिक असरलाई न्युनिकरण गर्न, प्राकृतिक श्रोत तथा साधनको सही सदुपयोग गर्दै भविष्यको लागि सुरक्षित बनाउन साथै माटोको उर्वरा शक्ति बढाउन प्राङ्गारिक मल तथा जैविक विषादीको उत्पादन तथा प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरिनेछ,

११. कृषि जैविक विविधताको संरक्षण, सम्बर्द्धन एवं कृषि क्षेत्रको दिगो विकास, खाद्य सुरक्षा र गरिबी निवारणको आधार स्तम्भको रूपमा रहेको प्रचुर पौष्टिक तत्व उपलब्ध हुने, कम लगानी र सीमान्त जमिनमा उत्पादन गर्न सकिने रैथाने बालीको प्रवर्द्धनको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१२. कृषिको आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गरी किसानद्वारा उत्पादित कृषि उपजको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने हेतुले नगरपालिका बाट प्रदान गरिने अनुदानलाई प्रभावकारी बनाउन अनुगमनका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईने छ,
१३. किसानले उत्पादन गरेका कृषि उपज सङ्कलन तथा सुरक्षित भण्डारण गर्नका लागी प्रदेश सरकार संगको समन्वयमा चिस्यान केन्द्र निर्माणको प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ,
१४. हावाहुरी, असिना, बाढीपहिरो लगाएत दैवी प्रकोपजन्य कारणबाट हुने जोखिम न्यूनिकरण गरी कृषि व्यवसायमा संलग्न कृषक, व्यवसायी तथा उद्यमीहरूको आत्मविश्वास वृद्धि गर्नका लागी कृषि बीमा कार्यक्रम लागू गरिने छ,
१५. सम्भाव्यताको आधारमा प्याज लसुन लगायत अन्य नगदेबालीहरूको उत्पादन गरी प्याज लसुन जन्य कृषि उपजहरूको आयात प्रतिस्थापन गरिने छ,
१६. कृषि प्रसार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन कृषकलाई निशुल्क प्राविधिक सेवा एवम् परामर्श सेवा उपलब्ध गराइने छ,
१७. किसानको खेतबारीमा देखा पर्ने विभिन्न रोग किराहरूको व्यवस्थापन गरी क्षती न्यूनिकरण गर्न आकास्मिक बाली संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

पशुपन्छी सम्बन्धी नीति:

१. पशुपन्छीको स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि आवश्यक औषधी, खोप, प्रयोगशाला तथा उपकरणहरूको ब्यबस्था गरि सुरक्षित स्वास्थ्य पशुपालनलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ,
२. नगरपालिका क्षेत्रका १२ वटै वडामा दक्ष प्राविधिक जनशक्ति तथा आवश्यक सामग्रीको परिचालन गरि पशु उपचार सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३. कृत्रिम गर्भधानको माध्यमबाट पशु नश्ल सुधार गरि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न कृत्रिम गर्भधान मिसन कार्यक्रम निरन्तरता दिइनेछ ।
४. वस्तु उत्पादनको आधारमा पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी १२ वटै वडामा ब्याबसायिक पकेट तयार गरिनेछ ।
५. पशु बिमालाई ब्यबस्थित गरि नगर क्षेत्र भित्र रहेको (ब्याबसायिक पशु फार्म, कृषक समुह तथा लक्षित बर्गको कृषकहरूको पशु बिमामा ५०%) अनुदान कार्यक्रम लागु गर्न आवश्यक कार्यविधि तयार गरि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ,
६. स्वच्छ मासु उत्पादन स्वास्थ्य जीवनयापन कार्यक्रम संचालनको लागि पशु बधशाला निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ,

७. पशुको व्यावसायिक उत्पादनलाई जोड दिन व्यावसायिक फर्महरूलाई गोठ/खोर सुधारमा अनुदान,आवश्यक मेसिनरी उपकरण खरिद वितरण कार्यक्रम संचालन गर्न व्यावसायिक पशु कार्यक्रम लागू गरिनेछ,
८. संघीय सरकारको सहकार्यमा उत्पादित दुधको बजारिकरणको लागि दुग्ध संकलन केन्द्र स्थापना गरिनेछ,
९. रेबिज रोग नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ,
१०. गाई भैसीमा लाग्ने लम्पी स्कीन रोग नियन्त्रण कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ,
११. पशु आहारा कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ साथै घाँसमा आधारित पशु उत्पादनलाई जोड दिईनेछ ।

नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

शिक्षा नीति:

१. विद्यार्थी भर्ना दरलाई शतप्रतिशत पुर्याउन र सामुदायिक विद्यालयप्रति अभिभावक र विद्यार्थीको आकर्षण बढाउन नगरस्तरीय विद्यालय भर्ना अभियान तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनुका साथै साक्षरता सिकाइ क्षेत्रमा रूपान्तरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ,
२. सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक कर्मचारीको उपस्थिति दर बृद्धि गर्दै शिक्षकले शिक्षण सिकाइमा विताउने समयवधिमा सुधार गर्ने नीति अनुरूप गत आ.व. २०७९/८० देखि सञ्चालनमा ल्याईएको विद्युतीय हाजिरीको प्रयोगको कडाइका साथ अनुगमन गरिनुका साथै प्रभावकारी उपयोगमा जोड दिइ चालु आ.व. २०८०/८१ मा समेत विस्तार गरिनेछ,
३. नगरक्षेत्रभित्रको विद्यालय तहको शैक्षिक गतिविधिमा एकरूपता कायम गर्न नगरस्तरीय शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरिनुका साथै सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि विद्यार्थी पोर्टफोलियो मूल्यांकन पुस्तिका, शिक्षक डायरीको व्यवस्था गरी शिक्षक, विव्यस, अभिभावकलाई थप क्रियाशिल हुने वातावरण बनाउन प्रोत्साहित गरिनेछ,
४. विद्यालयहरूमा बालबालिकाहरूको सहभागिता र विकास सम्बन्धी अधिकारको सुनिश्चतता गर्दै बालबालिकाप्रति हुने अमानवीय दण्ड हिंसा दुर्व्यवहार बालश्रम आदिलाई निरुत्साहित एवं निषेध गर्न बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्नका लागि योजना तर्जुमा गरी आधार तयार गरिनेछ,
५. विद्यालयस्तरीय एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अर्थात IEMIS को पूर्णरूपमा सम्पूर्ण विद्यालयहरूलाई सूचना भराई सोको पूर्ण कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ,
६. शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति र विद्यार्थीका क्लबहरू र अभिभावकहरूसँग छलफल अन्तरक्रिया गरी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न सहजीकरण गर्दै अगाडी बढाइनेछ,

प्रारम्भिक बालबिकास तह देखि नै मन्टेश्वरी विधिद्वारा आवश्यकतानुसार अग्रेजी माध्यमबाट समेत अध्यापन गराउने वातावरण बनाउन प्रोत्साहित गरिनेछ।

७. बिबाहित छात्राहरुको अध्ययनमा निरन्तरताका लागि लक्षित वर्गलाई बुहारी छात्रावृत्ति कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ,
८. विभिन्न सरुवा रोग तथा भाइरस र मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी विद्यालयस्तरमा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ,
९. विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरुका लागि निशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ,
१०. नगरपालिकाभित्रका सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यवसायिक धारको शिक्षा सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ,
११. विद्यार्थी संख्या, विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि, शैक्षिक गुणस्तर, कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा सामुदायिक विद्यालय, शिक्षक, विद्यार्थीहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने नीतिको अवलम्बन गरिनेछ,
१२. दिवाखाजा वापतको रकमबाट लक्षित वर्गका विद्यार्थीहरुलाई स्थानीयस्तरमा उपलब्ध हुने खाद्यवस्तुमा आधारित परिकारलाई प्राथमिकता दिई दिवाखाजाको प्रवन्ध गर्ने व्यवस्था गरिनेछ,
१३. विभिन्न किसिमका शैक्षिक अतिरिक्त क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनुका साथै विद्यालयका शैक्षिक गतिविधिलाइ प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन सम्बन्धित पक्षलाई विभिन्न शैक्षिक तालिमहरुको व्यवस्था गरिनेछ,
१४. सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि खुला प्रतिष्पर्धाद्वारा सामुदायिक विद्यालयको प्र.अ. नियुक्ति गरी कार्यसम्पादनका लागि करार गर्ने र सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत प्र.अ. हरुको मनोबल उच्च राख्न सहयोग पुर्याउने प्रयास स्वरुप नगरपालिकाले आ.व. २०७९/०८० मा उपलब्ध गराएको प्र.अ. भत्ता स्वरुप थप सुविधालाई चालू आ.व. २०८०/८१ मा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा निरन्तरता दिने नीति लिइनेछ,
१५. यस नगरपालिकाको आर्थिक स्रोत समेतलाई मध्येनजर गरी नगर क्षेत्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कार्यरत विद्यालय कर्मचारी तथा बालबिकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ताहरुलाई नगरपालिकाले आ.व. २०७९/०८० मा उपलब्ध गराएको थप सुविधालाई चालू आ.व.२०८०/८१ मा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा निरन्तरता दिइने नीति लिइनेछ,
१६. नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिकस्तर मापनका लागि निश्चित कक्षाका परीक्षा नगरपालिकास्तरमा सञ्चालन गरी स्तर निर्धारण गरिनेछ,

१७. सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूको वृत्ति विकास गर्न र मनोबल उकास्न निश्चित कोटाका आधारमा छनौट गरी स्थायी शिक्षकहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि अध्ययन विदा दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ,
१८. सबै प्रकारका शिक्षण संस्थाहरूको नियमित अनुगमन तथा नियमन गरिनुका साथै सामुदायिक विद्यालयमा बितरित बजेटको नियमन गर्ने प्रणाली स्थापना गरी प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ ,
१९. विद्यालयमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात मिलाउन आवश्यक पहल गरिनुका साथै आवश्यकतानुसार सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक, कर्मचारी,बाबिके स.का.को दरबन्दी मिलान गरिने तथा न्युन विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालय समायोजन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ,
२०. चालू आ.व. मा सिद्धिचरण नगरपालिका वडा नं. २ को हिमालय मा.वि. लाई अगुवा नमुना प्राविधिक विद्यालयका रूपमा सञ्चालन गरी उक्त वडा भित्रका अन्य विद्यालयका आधारभूत तह कक्षा ६-८ र माध्यामिक तह कक्षा ९-१० लाई हिमालय मा.वि. मा समायोजन गरी सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर थप सुधार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ,
२१. सामुदायिक विद्यालयको शिक्षा पद्धतिलाई प्रविधियुक्त र व्यवहारिक बनाउन ICT Lab, Library, Science Lab स्थापनामा जोड दिनुका साथै सोको लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य साझेदारहरूसँग समन्वय एवं सहकार्य गरिनेछ ,
२२. नगर शिक्षा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ,
२३. विद्यार्थीसँग नगरप्रमुख कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ,
२४. विद्यालय नर्सिङ् कार्यक्रमको विस्तारको लागि पहल गरिनेछ,
२५. कार्यसम्पादनका आधारमा सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ., शिक्षक, कर्मचारीलाई दण्ड र पुरस्कार दिइने नीति अवलम्बन गरिनेछ
२६. सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई थप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउनेछ
२७. विद्यालय तहमा हुने सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोग रोक्न तथा सिकाइमा सामाजिक सञ्जालको अधिकतम उपयोगका लागि आवश्यक कार्यक्रम तय गरी लागु गरिनेछ
२८. सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि विद्यालयको प्रस्तावको मूल्यांकन गरी अनुदान उपलब्ध गराउनुका साथै नमूना कक्षा सञ्चालन तथा अनुगमन र पृष्ठपोषण आधारमा सुधार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

युवा तथा खेलकुद:

१. युवामा नैतिकता र चारित्रिक गुण तथा अनुशासनको विकास गरी परिवार, समाज र राज्यप्रतिको दायित्व बोध गराउने एवं श्रमको सम्मान गर्ने संस्कारको विकासका लागि आवश्यक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ,

२. नगरस्तरीय खेलकूद कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, विभिन्न स्थानमा खेलकूदलाई प्रोत्साहित गर्न विभिन्न गतिविधिहरू सञ्चालन गरिनेछ।
३. नगरस्तरीय खेलकूद विकास समिति गठन गरी विभिन्न खेलको आयोजना गरिनुका साथै विभिन्न विद्याका खेलाडीहरूका लागि १ (एक) महिने तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ,
४. खेलकूद विकासका लागि विद्यालय तहदेखि नै राष्ट्रपति रनिङ् शिल्ड प्रतियोगिता लगायत योजनावद्ध कार्यक्रम सञ्चालनको माध्यमबाट विभिन्न विद्याका नगरस्तरीय खेलाडीहरूको टोली बनाउन पहल गरिनेछ।
५. एक वडा एक खेलमैदानको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ ।

सभा सदस्यज्यूहरू,

स्वास्थ्य नीति:

१. क्षयरोग कार्यक्रमको ई टिबी रजिष्टर अध्यावधिक तथा स्थलगत अनुशिक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
२. नेपाल सरकारले निःशुल्क वितरण गर्न तोकिएको औषधी तथा औषधिजन्य सामानहरू नगरपालिका अन्तर्गत सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट उपलब्ध हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ,
३. परिवार नियोजन कार्यक्रमलाई प्रभावकारिताका साथ निरन्तरता दिईनेछ,
४. समुदायमा आधारित बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
५. किटजन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई प्रभावित क्षेत्रको पहिचान गरी कार्यान्वयन गरिनेछ,
६. स्वास्थ्य संस्थाको सेवा तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी तथा पारदर्शिताको लागि सामाजिक परीक्षण कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ,
७. संक्रामक तथा महामारीजन्य रोग, खानेपानी र खाद्य गुणस्तर निगरानी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ,
८. "योग गरौं निरोग रहौं" भन्ने नारा सहित पञ्चकर्म आयुर्वेद सेवा सञ्चालन गरिनेछ,
९. मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१०. बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
११. नियमित खोप सुदृढीकरण, पूर्ण खोप सुनिश्चितता र दिगोपना तथा सरसफाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१२. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि स्वास्थ्य चौकी तथा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रमको अभिमुखीकरण तथा समीक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१३. किशोर किशोरी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,

१४. स्वास्थ्य संस्थामा दिइने स्वास्थ्य सेवाको प्रगति विश्लेषण, तथ्यांक अध्यावधिक लगायतका विषयहरूमा छलफलका लागि स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूको मासिक बैठकलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१५. कोभिड-१९ विरुद्धको खोप अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१६. आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, न्यानो झोला, निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
१७. वर्थिङ सेन्टरहरूमा हुने सुरक्षित सुत्केरी सेवालालाई प्रोत्साहन गर्ने र घरमा हुने सुत्केरी सेवालालाई निरुत्साहित गरिनेछ,
१८. खोप सेवा र गाउँघर क्लिनिक सेवालालाई गुणस्तरीय बनाउँदै लगिनेछ,
१९. शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरूको सेवालालाई प्रभावकारी बनाउँदै आवश्यकता बमोजिम थपिँदै लगिनेछ,
२०. महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूको यातायात रकमलाई निरन्तरता दिईनेछ,
२१. अल्पसंख्यक जातिहरूको स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई अघि बढाईनेछ,
२२. विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविरको व्यवस्था मिलाईनेछ,
२३. स्वास्थ्य संस्थाहरू सञ्चालनको लागि प्रशासनिक खर्चको व्यवस्था मिलाईनेछ,
२४. कुपोषणको दरलाई घटाउन स्वास्थ्य संस्थाहरूमा २ वर्ष मुनिका बच्चालाहरूलाई तौल लिने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ,
२५. आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालालाई निरन्तरता दिईनेछ,
२६. योग कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउँदै विस्तार गर्दै लगिनेछ,
२७. विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ,
२८. नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न NGO/INGO हरूसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ,
२९. नगरपालिकामा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनका लागि डिस्प्याच सेन्टर खडा गर्न विभिन्न दातृ संस्थसँग समन्वय गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण नीति:

१. बालबालिका लक्षित अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरी बौद्धिक विकासमा जोड दिईनेछ,
२. लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण गर्नका लागि विभिन्न सचेतनामुलक, अभियानमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सबै वडामा परिचालित मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरूको सेवालालाई सि.एम.सी. नेपालको समन्वयमा निरन्तरता दिईनेछ,
३. आर्थिक रूपान्तरणमा टेवा पुर्याउन महिलाहरूको क्षमता विकास तथा सीप विकास तालिमको व्यवस्था गर्नुका साथै व्यवसाय सञ्चालनका लागि प्रोत्साहित गरी उद्यमशिलता विकासमा जोड दिईनेछ,

४. अन्य संघ संस्थाहरूको सहकार्य र समन्वयमा विद्यालयस्तर किशोर किशोरी रूपान्तरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
५. ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा तथा मलन केन्द्र स्थापना साथै स्थापना गरिएको ज्येष्ठ नागरिक तथा दिवासेवा केन्द्रको सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. समुदायमा आधारित पुर्नस्थापना कार्यक्रमलाई सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र साझेदारीमा प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
७. बाल विवाह अन्त्यको लागि विद्यालयस्तरमा किशोरी सशक्तिकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ,
८. विपन्न दलितहरूको अर्थिकस्तर बृद्धिको लागि आयआर्जन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

सहकारी सम्बन्धी नीति:

१. सहकारी मार्फत हुने वित्तीय कारोबारलाई सुरक्षित भरपर्दो बनाउन सबै सहकारीको नियमित अनुगमन र सोको आधारमा नियमन हुने प्रभावकारी व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२. सहकारीको मुल्य र सिद्धान्तलाई अनुशरण गर्न गराउन सबै सहकारी संस्थाहरूलाई अभिप्रेरित गरिनेछ ।
३. सहकारी संस्थाका पदाधिकारी, व्यवस्थापक र कर्मचारीहरूको गुणस्तर र क्षमता अभिवृद्धिमा विशेष जोड दिइनेछ,
४. सहकारी संस्थाहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउँदै लगिनेछ,
५. सहकारी क्षेत्रको विकास विस्तार र प्रवर्द्धनको लागि दीर्घकालीन रणनीतिक योजनाको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सम्मानित नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

पूर्वाधार विकास नीति:

१. नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR)बमोजिम भवन निर्माणका लागि संघ र प्रदेश सरकार समक्ष अनुदान माग गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ,
२. पूर्वाधार विकास निर्माणको काममा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट काम गराउँदा समुदायमा योजनाको अपनत्व बढाउन तथा प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि लागत अनुमानको १५ % जनसहभागिता समावेश गराई प्रभावकारी कार्यान्वयनका साथ निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ,
३. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने योजनाहरूको हकमा डुप्लिकेशन हुन नदिन उचित समन्वयको लागि नगरपालिकाले आवश्यक पहल गर्नेछ,
४. नगर गौरवका आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न संघीय र प्रदेश सरकार समक्ष अनुरोध गरिनेछ,

५. कार्यालय भवन नभएका वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माणका कार्य अगाडी बढाईनेछ,
६. नगर क्षेत्रभित्र निर्माण हुने सार्वजनिक भवनका संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।

सडक तथा पूल नीति:

१. नगरपालिकामा निर्माण भईसकेका सडकहरूको विवरण अद्यावधिक गरी आवश्यक स्थानहरूमा मर्मत सम्भारको कार्य सडक बोर्ड नेपाल लगायत अन्य दातृ निकायहरूसँगको सहयोग र समन्वयमा गरिनेछ,
२. नगरपालिकाको केन्द्रदेखि सबै वडा कार्यालयहरूको केन्द्र र नगरका मुख्य व्यापारिक केन्द्रसम्म जोड्ने सकलाई बाह्रै महिना सञ्चालनमा आउने गरी स्तरोन्नती गर्न संघ र प्रदेशसँग समन्वय गरिनेछ,
३. नगरक्षेत्रभित्र निर्माण भई सञ्चालनमा आएका पूलहरूको संरक्षणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ,
४. झोलुङ्गे पुल निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ,
५. हालसम्म कार्य सम्पन्न नभएका सडकहरूलाई क्रमागत रूपमा सम्पन्न गर्ने, नयाँ सडकको ट्रयाक खोल्ने कामलाई निरुत्साहित गर्ने र पुराना सडकहरूको स्तरोन्नती गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ,
६. नगरपालिका क्षेत्रमा थप सडक निर्माण गर्नुपर्दा सडक गुरुयोजना तथा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) लाई मुख्य आधार बनाईनेछ,
७. नगरक्षेत्र भित्र आवश्यक पर्ने पक्की पूल निर्माणका लागि प्राथमिकताका आधारमा संघीय र प्रदेश सरकारसँग माग गरिनेछ,
८. नगरपालिकाद्वारा निर्माण गरिएको सडकले ओगटेको जग्गाको लगत कट्टा गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

सिंचाई नीति:

१. सिंचाईका बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरूलाई प्राथमिकता दिईनेछ,
२. निर्माण सम्पन्न भईसकेका सिंचाई प्रणालीहरूको मर्मत सुधार एवम् दिगो व्यवस्थापनका लागि उपभोक्ताहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै लगिनेछ,
३. आकाशे पानी संकलन, भण्डारण तथा प्रभावकारी उपयोगका विधि विस्तार गर्दै सिमान्त कृषि भूमि एवं पानीको न्यून स्रोत भएका क्षेत्रमा थोपा सिंचाई प्रविधि प्रयोगमा ल्याउन प्रोत्साहित गरिनेछ,
४. सुख्खा तथा खडेरीको प्रकोप बढी हुने स्थानमा आकाशे पानी संकलन, आहाल र प्लाष्टिक पोखरी कार्यक्रम सञ्चालन गरी जैविक विविधताको संरक्षण गर्न पहल गरिनेछ,

५. स्वीस सरकारको सहयोगमा नगरक्षेत्रमा सञ्चालन भइरहेको साना सिंचाई कार्यक्रम (SIP) लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

भवन तथा शहरी विकास नीति:

१. नगरको मुख्य बजार लगायत अन्य सम्भावित बजारक्षेत्रहरूमा निर्माण गरिने भवनहरूलाई भवन मापदण्ड अनुरूप निर्माण गर्ने गरी मात्र अनुमति दिने व्यवस्था मिलाइनेछ,
२. भवन निर्माण कार्यमा संलग्न कालिगढहरूलाई संघ संस्थाहरूको समन्वयमा तालिमको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गरिनेछ,
३. नगरपालिकाले सञ्चालन गर्दै आइरहेको "विपन्नलाई टिनको छाना" कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ,
४. सदरमुकामको बस्ती विकासलाई व्यवस्थित गर्न सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।

विद्युत नीति:

१. सडकको भू-भागमा अवस्थित विद्युत पोलको उचित व्यवस्थापन गर्न सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिनेछ,
२. हालसम्म विद्युत सेवा नपुगेका स्थानहरूमा उच्च प्राथमिकताका साथ केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाईन विस्तार गर्न पहल गरी सबै वडाका बस्तीहरूमा आगामी २ वर्ष भित्र विद्युत विस्तार गरिसक्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ,
३. नगरभित्रका महत्वपूर्ण सडकहरूमा विद्युत तथा सौर्य बत्ति जडान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि नीति:

१. ल्याण्ड लाइन टेलिफोनको सुविधा पुग्न बाँकी वडाका केन्द्रसम्म ल्याण्ड लाइन टेलिफोन सेवा विस्तार गर्न पहल गरिनेछ,
२. नागरिकको सूचनाको पहुँचका लागि नगरसँग सम्बन्धित सूचना नगरपालिकाको वेबसाईट तथा पत्रकार भेटघाट कार्यक्रम तथा सूचना अधिकारीको माध्यमबाट मासिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने र हरेक ३/३ महिनामा स्वतःप्रकाशन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ,
३. सबै वडामा इन्टरनेट सेवाको क्षमता विस्तार गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ,
४. स्थानीय पत्रपत्रिका तथा एफ.एम.रेडियो सञ्चालनलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ,
५. राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभागको सहयोगमा नगर क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई थप सुदृढीकरण गर्दै लगिनेछ ।

वन तथा भू-संरक्षण नीति :

१. वनक्षेत्रभित्र सडक निर्माण गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरिएका सडकलाई प्राथमिकता दिईनेछ,
२. सार्वजनिक स्थल, पार्क तथा वनस्पति उद्यान निर्माणका लागि आवश्यक जग्गा व्यवस्थापनको लागि पहल गरिनेछ,
३. वातावरणसँग सम्बन्धित विषयमा विद्यालयस्तरमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ,
४. डढेलोबाट क्षतिग्रस्त वनलाई पुनः हरियाली र हराभरा बनाउन तथा बाँदरबाट कृषकहरूको उत्पादनमा हुने क्षति न्यूनीकरणका लागि सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र साझेदारीमा खाली र नाङ्गा जग्गामा उत्पादनमूलक वृक्षारोपण अभियान संचालन गरिनेछ साथै स्थानीय वन ऐन र नियमावलीको तर्जुमा गरिनेछ,
५. वडास्तरमा रहेका प्राकृतिक पोखरीहरूको संरक्षण र संवर्द्धन कार्यलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ,
६. रुद्राक्ष चिराइतो, ठूलो ओखती, पाखनवेद, पाँचऔले लगायतका महत्वपूर्ण तथा उच्च मूल्यांकनयुक्त वनस्पति र जडिबुटीको व्यवसायिक उत्पादन प्रशोधन प्रमाणीकरण र बजारीकरण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ,
७. सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

भू-तथा जलाधार संरक्षण नीति :

१. सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र साझेदारीमा जलाधार संरक्षण र संवर्द्धन सम्बन्धी क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरी प्राकृतिक स्रोतहरू मासिने तथा प्रभावित हुने कार्यक्रमलाई निरुत्साहित गर्दै लगिनेछ,
२. सरोकारवालाहरूसँग तथा हाल यस क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न निकायको समन्वय र सहकार्यमा भू-क्षय नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ,
३. भू तथा जलाधार संरक्षणका लागि संघ, प्रदेश र सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

जलवायु परिवर्तन नीति:

१. नगरस्थित सबै वडाहरूमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै लगिनेछ,
२. सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

फोहरमैला व्यवस्थापन नीति:

१. फोहर उत्पादकले कर तिर्नु पर्दछ भन्ने सिद्धान्त बमोजिमसंयन्त्र तयार गरी सचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ,
२. फोहर वर्गीकरण गरी नगरपालिकाले लिजमा लिएको जग्गामा व्यवस्थापन गर्ने तथा “आफ्नो ठाउँ आफै सफा गरौं” अभियानलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ,
३. नगरक्षेत्रमा प्लाष्टिक तथा सिसाजन्य वस्तुहरूको संकलनको व्यवस्थापन गरी जथाभावी प्लास्टिक तथा सिसाजन्य वस्तुहरू फाल्ने प्रवृत्तिलाई रोक लगाइनेछ ।
४. निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी नगर क्षेत्रभित्रको फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापनको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

कानून, न्याय तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन नीति:

१. न्यायिक समिति तथा कर्मचारीहरूको लागि क्षमता विकासमा जोड दिईने छ,
२. समुदाय स्तर तथा सामुदायिक विद्यालय स्तरमा कानून तथा मानव अधिकार सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईने छ,
३. मेलमिलाप कर्ताहरूलाई पुनर्ताजगी तालिम दिईने छ,
४. सिद्धिचरण नगरपालिका क्षेत्र भित्रका मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई व्यवस्थापन गरिनेछ,
५. न्यायिक समितिमा आएका उजुरीहरूको न्याय सम्पादनमा छिटो, छरितो तथा सरल तरिकाले दिनको लागि जोड दिईने छ ।

श्रम र रोजगार सम्बन्धी नीति:

१. स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने योजना तथा कार्यक्रममा प्रत्यक्ष रोजगारी र गरिबी निवारणमा सहयोग पुर्याउने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईनेछ,
२. सरोकारवालाहरूसँगको साझेदारीमा नगरपालिका क्षेत्रभित्र सम्भावित रोजगारीका क्षेत्रहरू पहिचान गरी रोजगारी श्रृजना गर्न पहल गरिनेछ,
३. दक्ष श्रमिक, कामको सम्मान, उपयुक्त पारिश्रमिक र सामाजिक संरक्षण सहितको श्रम व्यवस्थापनको नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ,
४. स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग, दक्ष जनशक्ति निर्माण, तालिम र क्षमता विकास तथा उद्यमशील वातावरण निर्माण गरी रोजगारीको सिर्जना गर्न पहल गरिनेछ,
५. बेरोजगार युवाहरूलाई लक्षित गरी घरेलु तथा साना र मझौला एवम् उत्पादनमूलक उद्योग स्थापना गरी सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ,

६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएकाहरूलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसँग आवद्ध गराई अल्पकालिन रोजगारीको व्यवस्था मिलाइने छ ।

विपद् व्यवस्थापन नीति:

१. नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई थप क्रियाशिल गराइने छ,
२. नगर क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्दा वातावरणीय र प्राकृतिक स्रोतहरूमा पर्न सक्ने प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ,
३. नगरपालिकामा आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र प्रभावकारी बनाइनेछ,
४. नगर विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ,
५. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ,
६. विपद् न्यूनीकरण र जोखिममा रहेकाहरूको उद्धारको लागि नगरपालिकामा उपलब्ध जनशक्ति, सामग्री र विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालनको माध्यमबाट तत्काल उद्धार गर्ने व्यवस्था गरिनेछ,
७. विपद् व्यवस्थापनका आवश्यक सामग्रीहरूको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ,
८. विपद् व्यवस्थापनमा कार्यरत जनशक्तिहरूलाई लगत संकलन गरी विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि पुनर्ताजगी तालिम दिइनेछ ।

संस्थागत सुशासन, मानव संसाधन विकास तथा संस्थागत क्षमता विकास नीति:

१. जिम्मेवारी निर्दिष्ट गरी सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन सबै कर्मचारीको कार्यसम्पादन सम्झौता गरी सम्झौता अनुसार जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने वातावरण तयार गरिनेछ ।
२. यस नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, नगरपालिका वा अन्तरगतका अन्य कार्यालयका कर्मचारीको कार्यबोझ, कार्य विवरण तथा कार्य विप्लेषण सहितका आधारमा कर्मचारी र काम बीच सन्तुलन कायम गरी सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त बनाउनका लागि कार्यालयको संगठन संरचना र दरबन्दीको O and M को प्रतिवेदन यसै सभामा पेश गरिनेछ ।
३. विद्युतीय सुशासन प्रणाली विकास र विस्तार गरी सूचना र प्रविधियुक्त सिद्धिचरणको विकास मार्फत सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त पारदर्शी सरल सहज र अनलाइन प्रविधिमैत्री बनाइनेछ ।
४. कार्यालयको प्रवेशद्वारमा कार्यालय अन्तर्गतका शाखा, उपशाखाहरूको पहिचान र सम्बन्धित शाखा, उपशाखाहरूबाट उपलब्ध हुने सेवा सुविधाहरूको बारेमा सेवाग्राहीलाई पूर्व जानकारी दिन नागरिक बडापत्रलाई अद्यावधिक गरी व्यवस्थित गरिनेछ,

५. सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिताको प्रत्याभूति दिनका लागि सञ्चालन गरिने सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, आवधिक समीक्षा, वार्षिक समीक्षा तथा अनुगमन कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा वार्षिक लेखापरीक्षणबाट औल्याइएका बेरुजुलाई यथा समयमा फर्छ्यौट गर्ने र प्राप्त सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ,
७. प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा सञ्चालनमा आएको सुशासन तथा क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. वडास्तरीय बजेट तथा कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन गरिने कृषि तथा पशुसेवा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू यस कार्यालय मातहतको सम्बन्धित शाखासँगको समन्वयमा मात्र सञ्चालन गरिनेछ,
९. संघीय तथा प्रदेश मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट यस नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने विकास निर्माण तथा अन्य सेवा प्रवाहका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको क्रममा नगरपालिकासँगको समन्वयमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ,
१०. नगर कार्यपालिका र वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई आधारभूत तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरी थप जिम्मेवार र जवाफदेही बनाइनेछ,
११. नगर प्रहरी सेवालालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ,
१२. विभिन्न NGO/INGO हरूबाट नगर क्षेत्रमा सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरू नगरपालिकाको समन्वय र स्वीकृतिमा मात्र सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ,
१३. नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र सबै निकायबाट सञ्चालित विकास निर्माणका योजनाहरू नगरपालिकासँगको समन्वयबाट मात्र सञ्चालन गर्न दिइनेछ । संस्थागत सुशासन अभिवृद्धि गर्न जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ,
१४. विषयगत शाखाहरूलाई जवाफदेहि बनाउन आवश्यक उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ,
१५. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली निर्देशिकाको पूर्ण कार्यान्वयन गरिनेछ,
१६. नगरको बजेट अपुग भएमा नगर भित्र सञ्चालन हुने विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालनको लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरी पहल गरिनेछ,
१७. सार्वजनिक पद धारण गरेका व्यक्तिले दोहोरो सुविधा लिए, नलिएको एकिन गरी नियमन गरिनेछ ।

राजस्व परिचालन नीति:

१. करको दायरालाई पुनरावलोकन गरी विस्तार गर्ने र करको दरलाई परिमार्जन गरी लागू गरिनेछ,

२. नगरपालिकाले संकलन गर्दै आइरहेको कर तथा दस्तुरको सम्बन्धमा करदाताहरूलाई लक्षित गरी करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ,
३. नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा आएका र आउने प्रत्येक बैंक, वित्तीय संस्था, बीमा कम्पनी लगायत विभिन्न निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित संस्थाहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी करको दायरामा ल्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ,
४. साना तथा घरेलु उद्योगमा दर्ता गरी व्यवसाय सञ्चालन गर्ने उद्यमीहरूलाई नगरपालिकामा समेत व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणका लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिनेछ,
५. सबै वडाबाट राजस्व संकलनको सेवा उपलब्ध गराउने कार्य थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ,
६. राजस्व उप शाखा र सबै वडाहरूबाट सुत्रमा राजस्व संकलनको क्षेत्रमा सहज रूपमा संकलनको लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ,
७. शाखामा केन्द्रिय प्रशारण लाईन नभएको बखत सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाहको लागि शाखामा व्याकअपको जडान गरिनेछ,
८. नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसाय सञ्चालन गर्ने व्यवसायी तथा उद्यमीहरूलाई व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणको लागि उद्योग वाणिज्य संघ ओखलढुंगासँग समन्वय गरिनेछ ।

वित्तीय व्यवस्थापन तथा वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण नीति:

१. आय-व्ययको लेखा र खरिद प्रणालीलाई थप व्यवस्थित, प्रभावकारी र पारदर्शी बनाईने छ,
२. विकास आयोजनाहरूको ठेक्कापट्टा समयमै गर्ने तथा विद्युतीय बोलपत्र (E-Bidding) लाई प्राथमिकता दिइनेछ,
३. एक पटक स्वीकृत भैसकेको बार्षिक कार्यक्रमलाई अतिआवश्यक परेमा बाहेक सोही आ.व. मा संशोधन गर्ने परिपाटीलाई निरुत्साहित गरिनेछ,
४. विगतको बेरुजुलाई फर्छ्यौटको दायरामा ल्याई फर्छ्यौट गर्न र बेरुजु नियन्त्रण गरी शून्य बेरुजुको नीति कार्यान्वयन गर्न आन्तरिक लेखा परीक्षण तथा आर्थिक कारोवारसँग सम्बन्धित अधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनुका साथै न्यून पेशकी एवं शून्य बेरुजु नीति अवलम्बन गरिने छ,
५. नगरपालिकालाई प्राप्त कन्टेन्जेन्सीबाट भएका खर्चको छुट्टै अभिलेख राख्ने व्यवस्था गरिनेछ,
६. सार्वजनिक खर्चलाई पारदर्शी, जवाफदेही, विश्वसनीय र पूर्व अनुमान योग्य बनाइनेछ,
७. वित्तीय अनुशासन कायम गर्न मितव्ययिता र गुणस्तरलाई उच्च प्राथमिकता दिईने छ,
८. निरन्तर रूपमा वृद्धि हुँदै गएको चालु खर्चलाई न्यूनीकरण गर्ने उपाय अवलम्बन गरिने छ ।

पर्यटन नीति:

१. नगरपालिका क्षेत्रको भौगोलिक विविधता र विकटतालाई पृथक र नवीन पर्यटकीय थलोको रूपमा विकास गरी पर्यटकलाई नगरपालिका भ्रमणको लागि आकर्षित गरिनेछ,

२. पर्यटकीय पूर्वाधार विकासमा निजी क्षेत्रको लगानी आकर्षित गरिनेछ,
३. ऐतिहासिक स्थल ओखलढुङ्गा, युगकवि सिद्धिचरण श्रेष्ठको प्रतिमास्थल, स्रष्टापार्क, नगरपार्क, भ्यू टावर, ककनी मन्दिर, कान्तादेवी मन्दिर, नागी डाँडा, व्वाँसे डाँडा, वर्नालुको दुधपोखरी, रुम्जाटार गुम्बा, नलिडाँडा, झाँक्रीढुङ्गा, विगुटक्सार, जन्तरखानी, शहिद स्मृतिपार्क, थामडाँडा, चम्पादेवी, जानुका गढी, तलुवागढी सहितका धार्मिक, साँस्कृतिक क्षेत्रलाई नगरको पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गरिदै लगिनेछ,
४. साँस्कृतिक, धार्मिक, साहसिक, कृषि, स्वास्थ्य तथा खेल पर्यटन आकर्षित गर्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ,
५. पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि निजी क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी नगरको पर्यटकीय स्थलहरूमा केवुलकार सञ्चालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययनको पहल गरिनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा नीति:

१. बैंक मार्फत भूक्तानी हुँदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई बैंकहरूसँगको समन्वयमा थप सरलता बनाई वितरण गरिनेछ,
२. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत लक्षित समूहका व्यक्तिहरूको मूल अभिलेखलाई MIS प्रणालीमा प्रविष्ट गरी सोही प्रणाली मार्फत नै नयाँ नामदर्ता, नवीकरण र लगत कट्टा गरिनेछ,
३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि उद्यमशीलता र स्वरोजगारीको अवसरको वातावरण सृजना गरिनेछ ।

संस्कृति प्रवर्द्धन नीति:

१. नगरका सबै जातजाती/समुदायहरूको आ-आफ्नो मौलिक भाषा, संस्कृति तथा परम्पराहरूको जगेर्ना एवं साँस्कृतिक पहिचानको संरक्षणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ,
२. सबै समुदायको धार्मिक र साँस्कृतिक मूल्य र मान्यताको सम्मान गर्ने वातावरण सिर्जना गरिने छ,
३. कला र साहित्यको सिर्जना तथा प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न कृयाकलापहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

सम्मानित नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

अन्त्यमा, यो नीति तथा कार्यक्रम यस सिद्धिचरण नगरपालिकाको विकासको मार्ग चित्र र नगरवासीको माग र आवश्यकताको प्रतिफल हो । यसलाई तयार गर्दा मैले राजनीतिक दल, कार्यपालिका सदस्य, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, बुद्धिजीवी, शिक्षक, समाजसेवी, विभिन्न सरकारी कार्यालयहरू, गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, अन्य विकास साझेदार संघ संस्था लगायत सबै क्षेत्रको सुझावलाई समेट्ने प्रयास गरेको छु । नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमामा अमूल्य सुझाव दिनु हुने एवं सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्णमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट शिक्षामा आमूल परिवर्तनको सुरुवात हुने, कृषि उत्पादन अभिवृद्धि हुने, कृषिको बजारीकरणमा सहयोग पुग्ने, रोजगारी सिर्जना हुने, आर्थिक तथा सामाजिक विकासको माध्यमबाट सबै नगरवासीको समुन्नती हुने अपेक्षा राखेका छु । तसर्थ नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयन गर्नका लागि सम्पूर्ण नगर सभा सदस्य, सबै राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, बुद्धिजीवी, समाजसेवी उद्योग व्यवसायी, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र र सम्पूर्ण सिद्धिचरण नगरवासी जनताको साथ र सहयोग हुने अपेक्षा लिएको छु ।

धन्यवाद !

१० असार २०८०

तेजन खनाल
नगर प्रमुख